

A lap szellemi részére vonatkozó minden közlemény a szerkesztőség nevére küldendő.

Kiadóhivatal:

Strausz Sándor könyvkereskedése. Ide küldendők az előfizetési díjak, nyilvántartások és hirdetések.

Telefon szám 34.

magyar és horvát nyelven megjelenő társadalmi, ismeretterjesztő és szépirodalmi hetilap. Megjelenik hetenkint egyszer: vasárnap.

NYILVÍTÓI ÁRAK: 50 fillér.

MURAKÖZ

Előfizetési árak:

Egész évre 8 kor.
Fél évre 4 kor.
Negyed évre 2 kor.
Egyes szám ára 20 fillér.

Hirdetések jutányosan számítottak.

NYILVÍTÓI ÁRAK: 50 fillér.

Feloldó szerkesztő:
ZRINYI KÁROLY.

Főszerkesztő:
MARGITAI JÓZSEF.

Kiadó és lapfajdosító:
STRAUSZ SÁNDOR.

A döntés színhelye.

A küzdelmet Konstantinápolyért Szerbiában döntik el. Aki előbb vonul be Konstantinápolyba, azé lesz a győzelem pálmája. A magyar-osztrák és német szövetséges hadseregek behatolása Szerbiába a leggyorsabb és legbiztosabb összeköttetést létesíti a törökökkel. Ennek a tervnek a megvalósításához csak akkor lehetett fogni, amikor Bulgária a központi hatalmak mellé állt. Ellenségeink a Balkánon lejátszódó eseményektől talán még többet tartanak, mint amennyit mi tőlük remélünk. Részükre Szerbia pusztulása nemcsak Törökország felszabadulását, hanem a Dardanelláknak és a Bosporusznak elvesztését és az angol és francia befolyásnak a közeli Keleten való veszélyeztetését jelenti. Ezért sietnek oly lázasan, hogy Szerbiának, melyet tizennégy hónapon át sorsára bízta, most segítséget nyújtsanak.

Hiszen közismertek az antánt erőlködése a Balkánon Oroszország minden áron Konstantinápolyt akarja hatalmába keríteni. A nyugatra való kivitelhez jégmentes kikötőre van szüksége. Ezidőszerezt pedig hadianyagok behozatalára kellene neki a dardanellai út, mert szeptember 28-ika óta Archangelszk befagyott. Amerikából Moszkvába municiót szállítani legalább két hónapot vesz igénybe és Japánból sem lehet egy hónapnál hamarabb municiót odaszállítani. A frontra való szállítás is sok időt vesz igénybe. Sokkal könnyebben menne a municiószállítás, ha a szaloniki—üszküb—nisi vasútvonal állana az antánt rendelkezésére. Ha sikerült volna a dardanellai kaland, akkor bizony más volna ma a balkáni helyzet. De a Dardanelláknál a természet és a hadi művészet fölényt biztosítanak a védekezőnek a támadóval szemben. A flottával egyedül nem lehet a védekezőt legyőzni, ha bátor, jól kiképzett és jól vezetett csapatai vannak. A tengeri támadással kapcsolatosan a partokon is kell operálni. De ezen az uton is alig érhető el valamit az antánt, mely dardanellai vállalkozását — körülbelül negyedmillió harcosának elvesztése után — ma már meghiusultnak tekint.

Diplomáciája elég sokáig ringatta magát abban a reményben, hogy Bulgária Törökország ellen fog fordulni. Ez esetben Konstantinápolyt komoly veszedelem fenyegette volna. De ha Bulgária csak semleges marad volna is, nem remélhette az antánt, hogy Konstantinápolyt sikeresen megtámadhassa. Most, hogy Ferdinánd király és nepe a központi hatalmakkal szövetségelt és az új szövetségesek már közvetlen érintkezésbe is jöttek egymással, szabad az út Hamburgtól Konstantinápolyig és a központi hatalmakkal Ázsia felé is megnyílt az út. En-

nek pedig az a nagy haszna, hogy onnan gabonát, gyapotot és rezel nagy mennyiségben kaphatunk. (Örményországban vannak a legnagyobb rézbányák.) A központi hatalmak hadseregeinek bevonulása Konstantinápolyba Angolországra nézve súlyos, talán a legsúlyosabb csapást jelentené.

Csak szörványosan és vontatva képes az antánt csapatait a Balkánra hozni. Fog-nak-e még segíthetni Szerbián, mely csaknem teljesen körül van fogva? Még ha Oroszország feketetengeri flottáját föl is vonultatja Várna és Burgasz ellen, nem sokat változthat már Szerbia sorsán. Olaszországnak, Anglia kívánsága szerint, Szmirnából kellene a Szerbiának segítő akcióját megindítani, csakhogy Olaszországnak sokkal fontosabb Albánia elfoglalása, mert szeretne az Adria egyedüli ura lenni.

Igy valószínű, hogy az antánt a Balkánon is csak úgy el fog késni, mint eddig mindig elkésett. S ha a magyar-osztrák és német csapatok bevonulnak Konstantinápolyba: a nagy világháború véget ér. Győzelmünket az ellenség is elismerni lesz kénytelen.

Karácsony a harctéren.

Közeledik a második Karácsony, a mely fiainkat a családi otthontól messze, a rideg lövészárkokban találja. Ünnepelhetünk-e mi itthon lévők Karácsonyt anélkül, hogy gondolatunk, szeretetünk és ajándékunk feléjük, hozzájuk ne szállana?

És hadd tudják meg mentül előbb, hogy nekünk csak úgy lehet az idén ünne-pünk lsten fiának a születése estéje, ha rájuk nézve is ünneppé tudjuk avatni szeretetünk adományával.

Mert attól, ha az ő szívük a miénkkel szeretetben összedobban; attól, ha lelkes, öneláldozó hősiességük tüze a karácsonyi örömtűzekkel versenyt lobog; attól, ha a mi imádságunk értők az égbe, gondolatunk hozzájuk szállván gyöngéd megemlékezéssel, elevenen érzik honvédő nagy munkájuk erkölcsi erejét és acélos karjuk, acélos szívük, acélos elszántságuk félelemmel borítja el ellenségeinket: attól rebben föl, ez jusson eszünkbe, az ő reiteneles lövészárkaikból, a fehér galamb, szájában az olajgallyal, meghozván a világnak az óhajtott, az áldott békét.

Ezért fordulunk a magyar közönséghez, mely buzgóbb, mint bárki a világon, a nemzeti játékonyság celtára körüli áldozásban.

A honvédelmi ministerium Hadsegélyező Hivatala és a Vörös-Kereszt Szereteladományosztálya együttesen fogják az idén a Szeretlet és művelt intézni. Mert az eddigi tapasztalás azt mutatta, hogy ily tömeges feladatot csak jól megkoncipiált egységes terv szerint lehet sikeresen megoldani. Hiszen

nemcsak a magunk magyar gyermekeiről van a szó. Nagy karácsonyi testvériség lesz ez: a magyar, az osztrák, a német, a bolgár s a török, a kik együttesen dolgoznak e világragédia nagy filéjében a Balkánon, mind bele vannak foglalva ebbe a magyar nemzeti Karácsony ünnepbe.

Ki nem akar ebben közülnk részt venni?

Jöjjön tehát mindenki: az is, akinek hőse ott küzd a soron, azért, mert ott van a hőse; az is, akinek nincs ott senkije, azért, mert nincsen ott hozzátartozója. És senki se legyen olyan önző, hogy ő a magáénak akarjon külön ajándékot küldeni. Tudjuk a tavalyi Karácsonyról és a háború egyéb tapasztalataiból, hogy az ilyen küldemény más időben is nehezen jut céljához és későn, hát még a Karácsony ajándékos napjaiban, a mikor a postaforgalom százszorosán meg van terhelve.

Az lesz a tökéletes karácsonyi öröm, ha mindenki, aki megalottan gondol harcosainkra, pénzbeli adományát címünkre küldi el. (M. kir. postatakarékpénztár, Budapest, V. Hold u. az utalványszelvényen ezzel a jelzéssel: Karácsonyi szereteladományok 8880. sz. számlájára.) Mert így mindenki egyszerre, biztosan kapja a lehető legjobbat, a lehető leggyorsabban.

Nem gyulhat ki Karácsony estéjén annyi láng a Karácsonyfán és csillag a téli égbolton, mint a hány sziv katonáinkért megdobban, a hány kéz kinyújtódik szeretele adományával, a hány katonalelek megenyhül a gondolatban, hogy a magyar nemzet apraja, nagyja, szegénye és gazdagja összehordta filléreit, hogy a szent Karácsony fénye, üdve, dicsősége és melegsége járja be a szívet annak is, aki az ajándékot veszi, azt is, aki küldi.

Budapest, 1915. október havában.

A Hadsegélyező Hivatal vezetője:

Kirchner Hermann,
cs. és kir. altábornagy.

K Ü L Ö N F É L É K.

Petár király.

*Belgrád ormán magyar zászló leng. lobog.
Petár király keservében sir, zokog.
Zokogása irlaglomra nem talál,
Gasztottéért a szeb nemzet lakol már.*

*Vermet ázott a magyarnak s nem látta,
Hogy ezzel csak ő körül a csapdába
Búszke fejét letörte az igazság,
Mellyel szemben mitsem használt a gasság!*

*Híába foly
Petár király a könyved
Esz után
Késő már a kópönyeg.*

III. Szivoncsik Antal.

— **Kitüntetés.** Őfelsége a király az el-
lenség előtt tanusított vitéz magatartásáért
péterfalvi Molnár Dezső vezérőrnagynak a
hadidíszítményes 3. osztályú katonai érdem-
keresztet adományozta, továbbá elrendelte,
hogy alsódomborui dr. Zalán Gyula orsz.
gy. képviselőnek, szolg. kiv. viszonybeli had-
nagynak, ugyanezért a legfelső dicsőségi elis-
merés tudtulj adassék.

— **Névmagyarosítás.** A m. kir. belügy-
miniszter megengedte, hogy Szernok András
murágradonyi születésű, budapesti lakos csalá-
di nevét Szilágyira változtathassa át.

— **Halottak napja.** A kereszténység
egyik legmeghatóbb ünnepét, halottak em-
léknapját, Csáktornyán a legnagyobb kegye-
lettel ünnepelték meg. Mindszentek napján
Varga Wolfgang hittanár a 11 órai magyar
misen hazafias szellemű szentbeszédet mon-
dott, melyben a harctéren küzdőkről kegye-
lettel megemlékezvén, az itthonmaradtakat
hazafias tevékenységre buzdítva, Isten áldá-
sát kérte a további küzdelemhez. Este pe-
dig a keresztény közönség a temetőbe látott
ki, hogy a halottak birodalmában a kegyelet
adóját lerója. Ez alkalommal a katonák sir-
jaihoz is zarándokolt, melyeket virágokkal
díszített fel s szinte pazarul világított ki.

— **Adomány.** A Vöröskereszt-egylet
csáktornyai fiókja részére az alsólendvai
esernyőgyár vezetője, Reiter úr, 8 K, to-
vábbá K. V. úr Stridóvárról 5 K adományt
küldött be, melyért az egyesület elnöksége
hálás köszönetet mond.

— **Kitüntetés.** Sztrahunya József, csák-
tornyai iparos fia, hidász őrmester, a harc-
téren szerzett érdemeinek elismeréséül az
ezüst érdemkeresztet a vitézségi érem sza-
lagján kapta.

— **Hadiadó.** Zalavármegyében, a jöve-
delmi adó megállapítására kiküldött bizottság
jelentése szerint, összesen 378000 K-ra
rúg a 20000 koronán fölüli jövedelmekre
kivetett adó. Ebből a csáktornyai járásra
30547 s a perlaki járásra 9230 K esik.

— **Hadi meleg cikkek.** Hadi meleg óvó-
ruházati cikkek készítése és gyűjtése tár-
gyában érdekes füzetet bocsátott ki a hon-
védelmi miniszterium Hadsegélyező bizottsága.
Ebben a füzetben részletes utasításokat
ad azokra a téli ruházati felszerelésekre
nézve, melyekre katonáinknak a küszöbön
lévő télihadjárati folyamán szükségök lesz.
Utbaigazit abban a tekintetben is, hogy hol
szerezhetjük be az érmelegítő, térdmelegítő,
rövid harisnya stb. készítéséhez szükséges
anyagot. A bizottság a következő kérelem-
mel fordul a hazafias közönséghez: »Kérjük
hazánk nemesen érző, áldozatkész asszo-
nyait és lányait, segítsenek munkájukkal,
hogy elhárítsunk hőseinkről minden szen-
vedést, amelyet elhárítani módunkban áll.«
Az érdeklődőknek a füzetet a Hadsegélyező
Hivatal (Budapest, képviselőház) kívánatra
szívesen elküldi.

— **Fuvarosok kirendelése.** A vármegye
alispánja a tűzifa befuvarozásához a közérő
kirendelését elrendelte. Ezzel végre segítve
lesz a fának az erdőkből való kifuvarozá-
sán. Ezzel kapcsolatosan megemlékezünk a
földművelésügyi miniszter intézkedéséről,
melynek kapcsán a vidéki állami alkalmazo-
tokról elismerésre méltó módon gondos-
kodott. A miniszter t. i. utasította az összes
kincstári erdőhatóságokat, hogy a rendelkezés
állók tűzfából elsősorban az állami
alkalmazottak igényeit elégítsék ki és pedig
akként, hogy az állami alkalmazottak a

piaci árnál negyven perccel olcsóbban
kapják a tűzfát.

— **A felekezeti tanítók felmentéséről.**
A vallás- és közoktatásügyi miniszter re-
ndelete szerint az 1864—1872. években szü-
letet B.) alosztályú népfelkelésre kötelezett
s a népfelkelői szemléni katonai szolgálatra
alkalmasnak talált felekezeti tanítók közül
azok, akik a népoktatás zavartalan biztosítá-
sa szempontjából nélkülözhetetlenek, a
népfelkelési tényleges katonai szolgálat alól
való felmentésük javaslatba hozható. Ebben
a rendeletben jelzi a miniszter, hogy a ka-
tonailag kiképzett póttartalékosok, valamint
A.) alosztályú népfelkelő tanítók felmentése
csak akkor hozható javaslatba, ha a mon-
dott kategóriákba tartozók katonai felülviz-
sgálaton fegyveres szolgálatra alkalmatlannak
s csupán segéd szolgálatra alkalmasnak osz-
tályozottnak, s ez a körülmény szabályszerű
katonai bizonyítvánnyal igazoltatik.

— **Karácsonyi Album** cím alatt, mint
minden esztendőben, úgy az idei karácsony-
ra is egy díszes Albumban összegyűjtve je-
lenteti meg a Bárd Ferenc és Testvére köz-
ismert budapesti zeneműkiadó cég a f. év-
ben népszerűsége jutott kedvelt zeneműve-
ket. Bence lesz az Albumban a legújabb
operett udonságok, mint Zuzsi kisasszony,
Lengyelvér. Végre egyedül, Legénybucsu,
Vilmos huszárok legjobb számai. Továbbá
Keringők, Indulók, Tangó, Ragtime, kuplék
és szebbnél-szebb kabaré számok. Dalok,
Magyar nóták és a most népszerű kafona
nóták. Valamennyi zongorára, részben pedig
ének és zongorára. Ezen Karácsonyi Album
kiadásával hazánk e legelső zeneműkiadó
cége kedves meglepetést szerez nagy vevő-
közönségének és valósággal ajándékszámba
megy e gyönyörű album, tekintve, hogy
majdnem 100 oldal tartalmazó kötetben
foglalt zeneművek értéke egyenként vásá-
rolva 100 korona értéket képvisel, míg így
együtt az egész Karácsonyi Album 4 ko-
rona, diszkrétésben pedig 6 korona. Lapunk
olvasói bizonyára szívesen veszik e Kará-
csonyi Album megjelenéséről szóló hírünket
és azon figyelemfelhívásunkat, hogy az al-
bumra a kiadócég csakis november hó 30-ig
fogad el megrendeléseket, mivel ez csak
annyi példányban lesz előállítva, ahány
megrendelés arra december 1-ig Budapestre
a cég Kossuth Lajos utca 4. sz. alatti kiadó-
hivatalához beérkezik.

— **Miniszteri rendelet a hitbizományi
birtokokról.** A m. kir. miniszterium ren-
deletet adott ki, amelyben a kormány mege-
nedi, hogy a hitbizományi birtokos a hitbi-
zományi jöszagot a becsérték feléig megter-
helhesse, ha a felveendő kölcsönt egész ösz-
szegében magyar hadikölcsön jegyzésére for-
dítja. Ha a hitbizományi birtokos ezt ig-
azolni tudja, akkor a hitbizományi hatóság
a megterhelés jóváhagyását nem tagadhatja
meg. Így a hitbizományok urai módót és
alkalmat kaptak arra, hogy hazafiúi kötele-
ségüknek eleget tessenek.

— **Szerbiai hadifoglyainkkal nem lehet
érintkezni.** A német-ösztrák, magyar és bol-
gár hadseregek diadalmas támadásai foly-
tán a szerbek a legulsóbb helyzetbe ke-
rültek. A csaknem mindenfelől elvágott, ver-
gődő országnak egyetlen szomszédjával sincs
már rendes postaforgalma, sőt újabb jelen-
lés szerint megszakadt a szaloniki—szerbiai
távíró-összeköttetés is. Ily körülmények kö-
zött Szerbiával nem lehet semleges államok
utján sem érintkezni. A Budapesti Tudósító

jelentése szerint szerbiai hadifoglyoknak és
internáltaknak szóló küldeményeket és távir-
tákatától fogva fel sem vesznek a postán,
mert összeköttetés hiányában nem lehetne
azokat kézbesíteni. Szerbiával tehát szü-
netel a forgalom — mint a félhivatalos mondja
— további intézkedésig. Ezt a további in-
tézkedést már nyilván a mi hadvezetőségünk
teszi meg. Ő fogja újra megnyitni a forgal-
mat Szerbia részére.

— **Kincstári lovat kapnak a kisgazdák.**
A Külügy-Hadügyi írja: Az őszi vetési mun-
kálatok serényen folynak, de igen nagy ne-
hezséget okoz a háború folytán előállott
nagy lóhiány. Ezeket a nehézségeket igyek-
szik segíteni a honvédelmi miniszter egyik
legújabb kelt rendeletével. Ebben elren-
deli, hogy a huszárezredek pótszázádi, va-
lamint a tüzér ezredek póttüteei és a hadi
lókórházak, amennyiben a szolgálati viszo-
nyok megengedik, elsősorban a kisgazdákat
az őszi vetési munkálatok tartamára kinc-
stári lovaknak kölcsönkép való kiadása által
kisegítsék.

— **Az új sorozások.** A honvédelmi mi-
niszter az alkalmatlannak talált népfölke-
lők új sorozása tárgyában rendeletet adott
ki a sorozó-bizottságoknak. A miniszter utasítá-
sára értelmében a sorozást vegyes bizott-
ság végzi az ismert összeállításban. A szem-
lén csupán a polgári elnökek és a kato-
nai képviselőnek van döntő szavazata, a
többi tagoknak csak tanácskozási szavuk van.
Katonarvos hiányában sorozási ügyekben
járta hatósági orvos is kirendelhető a szem-
lékre. Az orvosi vizsgálatnál az alkalmatlan-
ságot előidéző régebbi okot az állítási lajst-
romból a bizottság tudomására kell hozni.
Ha egyes fogyatkozások, különösen szív-
baj, tüdőbaj, előrehaladott csusz, vagy köszvényes
bántalmak a szemlénél feltétlenül megállá-
píthatók nem volnának, az illetőt, ha egyé-
ként alkalmatlannak látszik, a legközelebbi
helyőrségi kórháznak kell átadni. A vegyes
bizottság az orvosi javaslat után háromféle
határozatot hozhat. És pedig a szemlén je-
lentkező: népfelkelési szolgálatra alkalmas-
nak, — alkalmatlannak mondja, vagy népföl-
kelési felülvizsgálatra utasítja. A felülviz-
sgálaton azután csak kétféle határozat
hozható. Az illetőt népfölkelési fegyveres
szolgálatra alkalmassnak, vagy alkalmatlan-
nak találják. A besorozottak bevonulására
vonatkozólag később fognak intézkedni.

— **A csapatválasztási jog.** A honvé-
delmi miniszter némi korlátozással megadja
a csapatválasztási jogot azoknak, akik ön-
kényes belépés útján az általános szemle
előtt besoroztatják magukat. A közös had-
seregnek s gyalogságnál és vadászcsapatoknál
nincs korlátozás, ide mindenki beléphet.
A lovasságnál ezredenként csak 9 embert
vesznek fel. A tábori és hegyi tüzérségnél
az 1873—91. évfolyam közül nem vesznek
fel senkit, az 1892—1896. évfolyambeliek
közül póttüteegeként két embert. A vartüzér-
ségnél zászlóaljanként összesen 15 embert
vesznek fel, a vonatszapatoknál osztályon-
ként 16 embert, az árkászcsapatoknál zászló-
aljanként 12 embert, az utászcsapatoknál
zászlóaljanként 9 embert.

— **Rendület az önkéntesi kedvezmény-
ről.** A hivatalos lap múlt heti száma hon-
védelmi miniszteri körrendeletet közöl, a
mely az 1873—1896. évig terjedő időben
született népfölkelésre kötelezetteknek az
önkéntesi kedvezményre való jogairól és
azoknak érvényesítéséről intézkedik. Külön

szól a rendelet az 1892—1896. években született ifjak feltételes egy évi önkéntességi kedvezményéről, s egy második fejezetben az 1873—1891. években született népfőlkélesre kötelezett egyéneknek az önkéntesi karpaszományhoz való jogosultságokról. A rendelet harmadik fejezete a behívott népfőlkélok csapatválasztási jogának gyakorlásáról intézkedik.

— **Felekezeti iskolák községi segítése.** Adott esetből kifolyólag elvi szempontból is érdekes határozatot hozott a belügyminiszter abban a kérdésben, hogy a felekezeti iskolák részesíthetők-e a politikai község részéről segélyben. A belügyminiszter kimondta, hogy az 1868. évi 30. törvények alapján nincs törvényes akadálya annak, hogy a politikai község a község felekezeti iskoláját segélyben részesítse akkor is, ha az iskolafentartó a segélyezésnél régi gyakorlat jogcímére nem is hivatkozhatik. Különösen nincs elvi akadálya a segélyezésnek oly helyen, ahol a felekezeti iskola az egyetlen iskola, mert ott a politikai község ezáltal mentesül az iskola felállítás kötelezettség alól. Viszont az ily segélyezésből, mely a konkrét esetben az iskola építési költségeihez való hozzájárulásból állott, nem származhat a községre állandó segélyezési kötelezettség.

— **Hadikölcsön heti fizetése.** A hódmezővásárhelyi »Népbank« Horovitz Jakab hódmezővásárhelyi tanító kezdeményezésére hadikölcsön jegyzést heti részletekben is elfogad. A feltételek a következők: Egy korona heti részlet után 300 koronás hadikölcsönt kap a résztvevő, ha ezt a koronát 5 éven át fizeli. A fél ez öt év alatt 260 koronát fizet és kap érte 300 koronás kölcsönkötvényt. Ahányszor 1 koronát fizet valaki hetenként 5 évig, annyi 300 koronás hadikölcsönkötvénye lesz. Ha tehát valaki 1 koronát fizet hetenként, már akkor 300 korona hadikölcsönt ad az államnak, mert a »Népbank« a kölcsönt jegyzi és befizeti a 300 koronát az állampénztárba. A ki ilyen heti részletekben akar hadikölcsönt jegyezni, forduljon Horovitz Jakab hódmezővásárhelyi tanítóhoz.

— **A háború.** A szerb háború szédítően rohan a végkifejlés felé. A szövetséges csapatok, dacára az iszonyú sárnak s a szerbek kétségeltlenül vívő s kétségbeesett ellenállásának, feltartóztatathatatlán nyomulnak előre. A múlt héten Gornji Mihalovcot, majd nyomban utána Kragujevacot vették be. Ez utóbbinak mint Szerbia fegyvertárának s fegyverkezési központjának nagy jelentősége van. Mint erődítmény is jelentékeny tényezője volt Szerbia hadműveleteinek. Valószínűleg szíve a hadseregnek s mert a szövetségesek kezeibe került, nincs igen mire támaszkodnia a szerb hadseregnek. Mutatja Jagodina bevétel is, mellyel a szövetségesek ismét egy nagy akadályt hártottak el az Alexinac és Nis felé vezető útból. Karöltve működik a drinái hadsereg is, mely már Ušicet bevette s utána Čacokat, melyek elfoglalása Krajevoct veszélyeztetik, melyet Nis elfoglalásával kapcsolatosan mint a kormány és udvar új székhelyét emlegettek egy időben. Ezzel egyidejűleg Montenegró ellen is megkezdődött a harc. Csapataink Antovac és Bilek felől már be is törtek Montenegróba s tovább nyomulnak elő a fekete hegyek sziklája között. A bolgárok is jelentékeny sikerekről számolhatnak be. Piroc és Knjazevac bevétel után Nis erődít-

ményeire kerül a sor, melyeket a szerbek kétségbeesetten védnek. Bár nincs igen kilátásuk győzelemre, mégis ellentétlenül abban a reményben, hogy kihúzzák valahogy az időt, míg az antantnak Salonikánál partra szállított seregeivel egyesülhetnek. Erről azonban alig lehet szó, mert nincsenek is anynyian, hogy kilátással mérközhessenek meg a győzedelmes előnyomuló bolgárokkal s szövetségesekkel szemben. Másrésről vasutak hiányában sem áll annyi idő rendelkezésre, hogy a szerbeket fenyegető katasztrófát idejében elháríthassák. Különösen azután, hogy a bolgárok már Kankan delent is elfoglalták s ezzel az összeköttetést Szerbia s az antant között teljesen elválták. A veszedelmet Albánia is növeli, mely nemcsak a szerbeket fenyegeti, de a montenegrókat is megfélemlíti. Ugy Durazzo, mint Skutari megunták a rájuk erőszakolt szerb és montenegrói uralmat s komolyan azon vannak, hogy azt lerázzák. Az oroszok ugyan kísérleteznek a partraszállással, de Bulgáriának feketetenger felőli partjai annyira meg vannak erősítve, hogy az orosz betörést valószínűleg illuzóriussá teszik. — Oroszországban sincs több szerencséje az oroszoknak. Megállította ugyan egy Hindenburgot, mint Linsinget, de óriási erőlködése mit sem használt. Ha megakasztja is azokat győzedelmes előnyomulásukban egy időre, a katasztrófát még sem kerülheti ki. A Sienkovce s Cartorjisz mellett vívott gigászi harcok seregeink fényes sikereiről számolnak be. — Az olaszok is megszállás nélkül folytatják Görz ellen irányuló erőfeszítéseiket. A Plava ellen intézett támadásaik is kudarcot vallottak. E harcokban több olasz ezred létszámának felét veszítette el. — Franciaországban nem volt jelentős esemény, a Dardanelláknál sem, ahol új harcra készül a szárnyszerűzet antant.

— **Az újra sorozandó népfőlkélok önkéntességi joga.** Az 1873—1896. évig terjedő időben született népfőlkélesre kötelezettek egyévi önkéntesi kedvezménye tekintetében a honvédelmi miniszter a hadügyminiszterrel egyetértőleg rendeletet bocsátott ki. A rendelet a népfőlkéleket az 1892—96. években született és 1873—1891. években születettek két kategóriájába osztályozza. Az 1896. évben született ifjaknak azt kell igazolniuk, hogy a folyó tanévben valamely, az egyévi tényleges szolgálatra jogosított tanítésznek legalább olyan évfolyamában állanak, amelynek rendes elvégzése alapján a véderőtörvény értelmében kiegészítő szolgálatra való bocsátására igényt szerezhetnek, tehát legalább is a lógimnázium, főreális-iskola, polgári iskola VI. osztályát, vagy más ezekkel egyenértékű tanítészeti egyenrangú évfolyamát látogatták. Az 1895. évben született ifjak amennyiben az egyévi tényleges szolgálatra igényt nyújtó bizonyítványt idejében meg nem szerezték, igazolni tartoznak azt, hogy a folyó tanévben valamely az egyévi szolgálatra képesítést nyújtó tanítésznek utolsó vagy utolsóelőtti évfolyamában állanak. Az 1893. és 1894. években született ifjaknak azt kell igazolniuk, hogy a folyó tanévben valamely fentemlített intézet utolsó évfolyamában állanak. Az 1892. évben születettek csak abban az esetben részesülnek egyévi önkéntességi kedvezményben, ha igazolni tudják azt, hogy az 1914. évben tartott bemutató szemlén alkalmasnak találták, fegyveres szolgálatra bevonultak és később, mint alkalmatlannak elbocsátottak s

igy a tényleges szolgálatra történt bevonásuk folytán voltak abban akadályozva, hogy az egyévi önkéntesi kedvezményre jogosító teljes tudományos képzettséget még ebben a tanévben megszerezzék. Akik az egyévi tényleges szolgálatra képesítő teljes tudományos képzettséggel nem bírnak, az egyévi önkéntességi kedvezményben csak feltételes, ha önkéntes belépés útján felavattatják magukat. Hogy az 1895. és 1896. születési évfolyamba tartozó ifjak önkéntesi kedvezményben véglegesen is részesíthetők legyenek, a kiegészítő vizsgálatot idő előtt is letehetik. Az erre vonatkozó kérvényt az illetékes cs. és kir. kiegészítő kerületi vagy m. kir. honvédkiegészítő parancsnokságnál kell benyújtani. Az 1873—1891. években született népfőlkélesre kötelezett egyének az egyévi önkéntességi karpaszomány viselésére igényt bírnak, ha az egyévi önkéntességre jogosító tudományos képzettségnek birtokában vannak. A kedvezményre való igényt, a népfőlkélok bemutató szemlén kell érvényesíteni élő szóval, a tanulmányi bizonyítvány felmutatásával. Csapatválasztási joggal csak az bír, aki magát az általános bevonulásra kitévőt napot közvetlenül megelőző időpontig önkéntes belépés útján besoroztatja.

— **Állandó mozi.** A Rákóczi-utcai állandó mozgószínházban a mai előadásokat következő műsorral tartják meg: Az örök béke (dráma 3 felvonásban); Mult és a jövő, a szezon leghumorosabb vígjátéka 3 felvonásban s Hadi híradó (szenzációs harctéri felvételek). Az előadások pont 5 és 8 órakor kezdődnek.

— **A hadi tizparancsolat.** A német vonatokon utazók német nemzetiségű-szegélyes, feltűnően nyomtatott hirdetőnyomatot találnak a vasúti kocsikban. Senki sem tudja, hogy kinek a költségén nyomtatják ezeket a röpcédulákat. Címük: »A hadi tizparancsolat«, s tiz pontba foglalt tanácsokkal látják el a közönséget. A háborús tizparancsolat így szól:

1. Csak annyit egyél, a mennyi szükséges. Kerüld a felesleges uzsonnát; s még a mellett egészséges is leszel.
2. Tartsd a kenyeret szentnek és minden darabkáját fordítsd táplálkozásra; száraz kenyérmaradékból jóízű és tápláló levest lehet készíteni.
3. Takarékoskodj a vajjal és zsírral; a kenyérhez e helyett inkább szirupot és lekvárt használj. A zsír nagy részét eddig külföldről hoztuk be.
4. Ragaszkodj a tejhez és a sajthoz. Használj lefőltözött tejet savót is.
5. Az ételeket erősen cukrozd, mert a cukor nagyon tápláló.
6. A burgonyát hejtáiban főzted, mert ez husz percent megtakarítást jelent.
7. A sörből és egyéb alkoholos italokból keveset fogyasztsz.
8. Egyél sok főzeléket és gyümölcsöt; takarékoskodjál a gyümölcs-konzervekben mindaddig míg, a mig friss gyümölcsöt kaphatsz.
9. Szorgalmasan gyűjts össze minden konyhahulladékot, ami emberi táplálkozásra nem alkalmas, de a mely állatok hizlalására használható.
10. Főzz és fűts gázzal, vagy kokszszal.

Budapest, nov. 6 2 óra 20 p.

Nis elesett!

Egy bolgár hadosztály bevonult Nisbe.

Sve pošiljke, kaj se tiče zadržaja novinah, se imaju poslati na ime urednika v Csáktornya

Izdateljstvo:
knjižara Strausz Sandora
kam se predplate i obznane pošiljaju.

MEDJIMURJE

na horvatskom i magjarskom jeziku izlazeći družveni, znanstveni i povučljivi list za puk
Izlazi svaki tjeden jedanokrat i to: svaku nedelju.

Pređplatna ođna je:

Na celo leto 8 kor.
Na pol leta 4 kor.
Na četvert leta . . . 2 kor.
Pojedini broji koštaju 20 fill.

Obznane se poleg pogodbe i fajrađunaju.

Ođgovorni urednik:
ZRINYI KÁROLY.

Surađnik:
PATAKI VIKTOR i SRÁY FERENCZ.

Izdatelj i vlasnik
STRAUSZ SANDOR.

Kragujevac je propal.

Srbija na koncu svojega življenja. - Bulgari su pod Nišom. - Talijan je vu prošlim tjednu 150 jezer vojnikov izgubil. - Od rusa smo vu oktobru ober 40 jezer vojnikov, 23 štukov i 86 mašin-puških odzeli mi i nemci. - Pri Kragujevacu zarobili su 6620 srbov, zaplienili su 32 štukov, 9 mašin-puških, 30 municionskolah i 45 cevi od štukov.

Ķak stojimo na bojnomo polju?

(M. J.) I vu prošlim tjednu je čeli svēt na srbsko bojno polje gledal, ar vezda je najznameniteše to, kaj se tam pripeća vu taboru. Da vidimo, kaj je novoga vu srbskim boju?

Moremo reći, da srbov: kako zlo ide. Vu prošlim tjednu su srbi takaj svaki den bitku izgubili. To pak niti jaksi narodi nemreju podnašati bez toga, da jim nebi kraj bil. Grob za srbski narod se kopa i kopa svaki den i jako blizo smo k tomu, da bude Srbija vuništena. Morti bude tuliko milošeće dobil, da mu jednu malu zemljicu ostavimo, gde bu se mogel potegnuti i piakati ov nesrećen narod, kojega su njegovi vodje i političari ta spravili, gde su vezda. Ali, da mu Dunav, pak morje i k tomu, veliki del njegovoga orsaga odzememo, to je svēta istina.

Naši, nemški i bulgarski vojniki pod jednom napređuju prama srdini Srbije. Prvoga novembra smo glas dobili, da su naši šeregi prevzeli Gornji-Milanovac varaša. Drugoga novembra su došli telegrami, da su naši Kragujevac varaša i festunga prevzeli i ovdí vnogo štukov i drugoga oružja osvojili. Novembra 3-ga su naši do Čačak varaša došli.

Tiraju naši i nemški šeregi srbsku vojsku pred sobom. Srbi se braniju svom silom, ali pred našimi vojniko nemreju se niti odpočinuti, ar jim naši nedaju mir, dok jih nevunistiđu, ali pak jih iz svojega orsaga odtiraju.

Bulgari med tem-prama Nišu, vezđasjem glavnom varašu idu i za dva, tri dnevov budu i ov glavni varaš odzeli od njih. Bude se dogodilo ono, kaj svēto pismo veli, da »koj oružje prime vu ruke, on bude s oružjem vuništen!« — Srb je s oružjem zaklal našega kraljića, pak bu i sam moral po oružju opasti. Srbska vojska vezda samo jeden put ima, da se oslobodi od konačnog propadanja. Ov put vodi med črnogorske planine, gde se skrili more. Po tem putu i beži vezda čela srbska vojska. Srbski kralj i njegovi ministri su vre na črnogorskoj granici, potrli s dušom i telom.

Drugi naš neprijatelj čalarni i izdajica talijan je vu prošlim tjednu svoju čelu jakost na kocku del. Dva tjedna dugo je s velikom i strahovitom silom strelal na dekunge naših vojnikov. Kugle su padale, kak toća i gda je mislil, da se je njihov šturm dozrelil, s bajonetom su vdrlil na naše vojnike. Ali zabadava! Naši su talijana preobladali. Stopetdesetjezer vojnikov je izgubil talijan vu tih dva tjednih, ali niti korak nije mogel naprej dođti. Kaj bude goder delal, nikaj nebude dostigel, ar naši magjarski, tirolski i horvatski vitezi nepoznaju šalu, gda je svētu meju domovina braniti treba. Talijan je zbog toga barem nekakvoga napredka dostignuti hotel pred zimom, ar prek one planine, koje su na granici, gda je veliki snēg, za nikaj nije moći prek dođti. Njegovo strelanje i njegovi šturmi su počeli menjkati i henjati, vu najnoviših vremenah, ar je zadnjih dnevov veliki snēg opal na granici. Sve se tak vidi, da bumo mi počeli za malo vrēme nad njega iti, gda bumo z srbi gotovi, pak budemo mi od njega odzeli tuliko zemlje, kuliko smo mi njemu od južne Tirolske hoteli dati zabadava, gda smo vu stiski bili.

Izračunali su, kaj su naši neprijatelji izgubili vu prošlih tjednih. Zeznali smo, da su talijani 150 jezer, srbi 25 jezer, vojnikov izgubili vu prošlim tjednu. Od rusa kojih je najveć, su nemški i naši šeregi vu mesecu oktobru odzeli 244 oficirov, 40 949 vojnikov 23 štukov i 86 mašin-puskah.

Grčka i Rumunjska — i to je znamenito, — vezda bolje s nami drži, kak gda predi. Još nije napal niti jeden ov orsag s oružjem na naše neprijatelje, ar to niti nepotrebujemo od njega. Ali dosta je to znati, da se nemamo kaj bojati od njih, nasuprot moremo se zaufati tak vu Grčku, kak vu Rumunjsku.

Francuz i englez bi rad svojimi šeregi na pomoć iti srbu, ali daleko leži Francuzka, pak Englezka od Srbije. K tomu još, da francuzki, pak englezki šeregi bi samo prek Grčke mogli vu Srbiju. Grk pak neće to dopustiti. Ako bi pod silom ovi to napravili, moguće, da budu grčki šeregi na nje na-

valili. Dok se ovi zmed sobom naravnaju srbu bude vre kraj.

Vu Francuzkoj i Talijanskoj se pod jednom glasi džuju, da bi se s čim predi mir sklopil. Vnoge francuzke i englezke novine pišeju o miru. Tak i vu Russiji. Ali ovdí, koj mira hoće, ga vloviju, pak ga vu rešt deneju. Mi mislimo, da budemo mi i nemci mir diktuvati našim neprijateljem, da budu na čisto preobladani. Predi nemre mir biti, dok nisu naši neprijatelji tak potučeni, da jim petdeset let dugo ne dojde na pamel, da opet tabor podigneju proti nam. Kaj bi hasnil takov mir, vu kojim bi se neprijatelji tak ojaćili, da bi za tri, četiri lētah opet tabor hoteli voditi. To je zrok tomu, da se pri nas, pak vu Nemškoj još negovori o miru.

Ratna posudba.

Svaki poštuveni čitatelj dobro znađe, da je za rat vnogo penez treba. Za opravlanje vojske; na hranu, štuke, puske, oružje, municiju i drugo svakojačko ratno sredstvo su mnozine milijuni potrebni. Zabadava iniamo dosta soldačje, zabadava je njihova vezbanost, oduševljenje, hrabrost; to sve s naj izverstnešom vojničkom znanostjom vu kvar zgine, ako orsag nema dovoljno peneze. Gizdavo naduti engleski ministerelnōk je rekel: On orsag bude zadobil bitku, kojemu zadnji miliard ostane.

Poldrugo leto je prešlo, da mi s našim dičnim saveznikom, sa zmocnim i naobraženim nemcom naproti nebrojenenimi neprijateljima stojimo, i veselo vidimo, kak naše hrabro vojništvo neprijatelja na sve strani tuće. Prirēć veli: »Pomori si sam i Bog ti pomore.« Hvala gosp. Bogu, pomogel nam je, dužnost je da i mi priskoćimo na pomoć našoj ljubeznoj domovini, koja se ve kam drugam hoće vteći, kaj k svojoj deci, koje ona hrani. Hvala Svemogućemo, dragomu Bogu, mi od strahote, pustošenja, plača, glada velikoga tabora nikaj neznamo, zato odprimo zepe, ladiće s kim vekšom odanostjom i aldujemo na oltar naše pređrage domovine, za naše soldate, i po njih za našu slobošćinu, i blaženu dođućnost.

Vnogo vredni purgari imaju novac u ladici, ili vu sparkasi, pak ipak nešu hoteli biti delnici vu tom orsačkom gibanju. Zakaj? Zato, ar su ne bili zadosta upućeni. Stvar je sledeća. Kad je mir, onda orsag vu drugih orsagih počiče bogatase pak na posudu vzeme od nemških, francuzkih, englezkih, amerikanskih miliardušov penezu.

Ve smo od neprijateljov obkoljeni, dužni smo si sami pomoći. Daklem država daje van 50, 100, 1000, 5000 i 10000 korun obveznice, na koje svaki človek po mogućnosti bilježiti mora. Gđga? Vu koji god sparkassi, pošti, hitelszövetkezest, i tak dalje. Na svake 100 korunt se plati 97 K. 10 flileroz do 30 ga oktobra, od 30-ga oktobra do 17-ga novembra se plati na 100 korun 97 Korun 40 f. Daklem koj 200 K. biljezi plati 194 K 80 f, na 300 K plati 292 K. 20 f, na 400 K. plati 389'60 K., i t. d. Na izplaćeno svotu svaki kvitanciju dobi, koju zameni za obveznicu, kada ju država nje-mu pošle.

Vu ime zakona dobi svaki vlastelin ove obveznice 6%, na sto, pol dcbi svako leto 1-ga majuša, pol, tojest 3 korune od 100 pako 1-ga novembra. Na obveznicu, makar od 50 K. ili milion korun, se ne plati nikakva porcija, niti procent. Obveznica vala svakde za kauciju, ako tko licitera. Ako su komu novci potrebni, nemora obveznicu prodati, nego dobi na nju povrednosti novac vu svakoj šparkasi, bez vekslina, bez obligatorije. Nemu je treba kezes, ne stemplin. Za obveznice orsag ran tak dobro stoji, kak za banjke, jer i banjke su ne drugo, kak obveznice, koje svaki človek s gotovčinom zameniti more. Tu nema straha, da bi komu penazi zginuli, dapače segurneše su spravljani, nego vu ladici. Vu litanijah molimo dragoga Boga, obrani nas od neprijatelja. Daklem imamo njih dosta, dužni smo si pomoći onda, kada nam već gospodin Bog pomogel i blažena devica Marija, zagovornica Magjarskoga orsaga.

Najvekša nesreća i nevolja more dostiči ne samo nas, nego i našu decu, još i vnukové vnuke, ako se ne požurimo bilježiti i s grešnom nemarnostjom još podporemore naše neprijatelje, koji nas na svaki način poništiti oceju. Promislimo si samo to, ako bi ne neprijateljem našem uspješilo, koliko bi banjke bile vredne vu ladici? Koj ratnopusudbu biljezi, podupira naše vojnike, našu dojučnost, a poleg toga ne da bi kvaruval, nego i hasen ima. Nije dosta, da samo bogataši daju svoje jezere, sada svaki domorođec mora alduvati. ar domovina naša je ne samo bogataški juš, nego i naš.

Svaki človek se more pri gosponu naučitelju, notarjušu, ili plebanušu opitati otoj stvari i svagdi budeju zadosta i lju-bezno naputka dobiti.

Požurite se bilježiti. Najte premisljavati. Moguće, kaj dēnes s neverovatnostjom zamudimo i porušimo, zutra već viti desetstrukom silom, i nakanijem ne popravimo.

Dajte vasi dečici jeden—dva sekser, nek neseju vu školu svojemu g. naučitelju, koj bude ove novce na on isti oltar položil, za koj vi bilježite. I deca naj budeju delnici, naj i ona imaju lépi spomen, kada nam iz vedroga neba toplo sunce mira,

sreće, slobostine i blaženstva bude svetle trake sijalo.

Bilježite zaufano, jer koj svoje nepotrebne novce sada za tramom, v ladici ili vu sparkasi čuva, ili skriva onda, kada je našem soldatom potrebna topla, krēpostna hrana, oprava, municija, oružje, greši, jako greši, ravno tak, kak on soldat, koj svega ima, pak pred neprijateljom oružje vkraj liti.

Megyimorci! Hrabri odvetki naših junackih vojnikov bivši megjimurskoga gospodara, Zrinyi Miklosa, najte promisljavati, nebudite neverojatni, nebojte se, bilježite zaufano i svemogući Bog nam bude blagoslovil naše odlikovanje na dobro.

Pataki Viktor.

Srbska tragedia.

Tak pokaju nemški, magjarski i bulgarski štuki po srbski zemlji, kak dabi pevci pēvali, grēšnik sad dobi kaštigu. Srbiji već nepomore človečja jakost, ovaj grēšni orsag je već propal, već mu saveznici nemreju pomoći drugo, kak milovati ga. Englezi vu orsačkim spravišču već su spričavali Srbiju, ruski car jedno palaču je šenkal Karagyorgyevičsom, da budo imali kam glavu si doli deti, talijani niti čuti nečeju od nikakvoga roda i samo francuzki krv prelējavu vu Srbiji, okolo Vardara, ali i njih ga tak malo, da stēm ravno nikaj nemoreju srбом pomoći.

Med tem toga pak srbske linije jedna za drugom prepadne i srbi svespod moraju retirērati, makar se kak gud hrabro i vitezki braniju. Bulgarci celo ishodno liniju su zavzeli i od Brza Palanke do Pirot na čeli orijaški liniji zbilii su srbe i svespod proganjaju pred sobom neprijatelja. Jeden drugi bulgarski šereg pak, koj je Uškūba zavzel, neprestalno ide do Albanije, da i od juga zapre smrtno kolo okolo Srbije. Med tem toga pak naši i nemški šeregi od sevrā i od zapada napreduvljeju po srbski zemlji i od vure, do vure s mirum je menše kolo i menjši falat zemlje, gde bi se srbi braniti mogli. Na romanski granici pak pet turskih šeregov stoji i pazi na Bulgariu, da nebi Romania iznenada na Bulgariu se navalila.

Iz srbskoga soldackoga zapovedništva je došel glas, da srbi nebudo mogli se dugo braniti, jerbo svakojake potrebne stvari već menjkaju, najmre pak nēmajū pikečega drota, bez kojega denes skorom nēje moći boja tirati.

Da su saveznici vu Saloniki počeli vojsku spravlati, da odonud ideju Srbiji na pomoć to je sam Putnik vajda tak rekel, da to nēje nikaj drugo kak jedna soldacka komedija, jerbo saveznici nē samo da nemoreju, nego niti nečeju na pomoć biti Srbiji. Na zadnji skupćini, Pasics minister predstavil je, kak stoji Srbija i vu kakvim položaju je. Pital je ablegate, kaj hočeju rajši, predati se ili pak slavno smrt podnesti. Svi su tak odgovorili, da rajši smrt podneseju neg, da bi se predali. Sad je samo to pitanje ili i srbski narod i šereg tak misli i ali mu bude vola bez svakoga cila smrt podnesti. Sve jedno, kak gud su vu skupćini odredili, Srbiji se preblizava zadnja vura, tragedia Srbije za malo vreme zaključila se bude.

Srbske novine same pišeju, da srbski narod mira hoće, jerbo svega su se već

navolili, kaj mi njim i verujemo im već četiri lét podjednoma je srbski narod vu boju. Srbski vojniki takodjer su već nē tak hrabri i nēmajū već takvu volu vojvovati, kak su od početka boja. Vidi se to i stoga, da srbski plezērci kad ozdraviju, nedaju se više na front. Vu Srbiji samo od četirinajst lét mlajši i od šestdeset lét stareši su samo doma. Srbi sami više neverujeju, da bi Srbia više gda prebudila i gori stala.

Živiš vu Srbiji je takodjer već strahovitno dragi. Kilo mesa dva dinara košta (Jeden dinar po naših penezah broji 95 fl.) i to samo na tizeden jedenput je moći dobiti. Kilo kruha kuruznoga jeden dinar košta. Poleg svega toga pak srbski narod nikaj neče čuti od toga, da bi se s Bulgarium naravnali i pomirili. Tomu pak su zrok oficiri, koji i denes još kraljujeju nad narodom.

Antant takodjer je jako straho i nezna kaj bi napravil i kaj se bude pripetilo, kad Srbiju do kraja zbijeju. Kad budo Srbijom gotovi, antant dobro zna, da tam jeden veliki šereg se bude oslobodil, kojega odmah na drugi front budo poslali. Vu Srbiji dosta soldatcije ostane, ako bulgarci i turćini tam ostaneju, naše šerege pak ili proti Russiji ili pak proti francuzom pošleju, da jedenput i tam sgotoviju.

Vu Italiji su takodjer straho, jerbo tak misliju, da za Srbijom Italija dojde na red i da ji nebudo šenkali izdanje. Svrho toga je Cadorna započel strahovitno ofenzivo na Izonzo frontu, da bi još pred zimom mogel negdi našega fronta predrti i vu Austriju vudriti. Kak znamo naši su već strahovito kervavo nazat zbilii i tretju talijanski ofenzivu i sad samo menše bitke trajaju. Talijani su straho, da zimski boj po talijanski zemlji dokonča. Ravno zato nē su šteli niti jednoga vojnika Srbiji napomoć dati.

Kam se budo naši i nemški šeregi obrnuli, naravno to nēje moći znati. Samo tuliko naprē znamo, da jedenput vu Srbiji svoj posel zversiju, kam gud se bude obrnuli, tam za neprijatelja nebude dobro.

Srbska tragedia za nekoliko danov dokončala se bude. To je sudbina grēšne zemlje.

Kragujevac.

Novembra 2-ga vjutor med sedmom i osmom vurum Kragujevac je propal i denes naše i nemške zastave se vijaju na kragujevacim arzenalu i na kasarnah. Kōveš generala čete su ovdi strahovito zbilie srbe i vu ruke njim je došlo dvajesti oficirov 6620 srbskih zarobljenikov, 32 štuki, 9 mašinpuške, od 30 više municionskolah, 45 cevi od štukov, jedna električna mašina, vnogo municije i puno pešičkih pušk. Veselo je to nam prejavil vu ovi mali prijavil Höfer general.

Dakle nē su pomogli Kragujevacu niti oni dvajesticetiri komadov dvajstiosem centimeterni Ereusot zvani štuki, koje su njim lani francuzi pred bojom tri mesece poslali i koje su srbi s velikom paradom na kragujevacke šance potegli i tam složili. Jaku su srbi zautani bili, da ovi štuki dosta moćni budo za Kragujevac i ako se ovi štuki oglasiju, naši bez pameti budo pobegli.

Denes već naše zastave se vijaju vu

Kragujevacu, koje to zlamenujeju, da naši stuki su itak bolši kak francuzki ili arbski, svedočuju da naše bajonete su jakše, naj-mre pak zlamenujeju, da naši soldati su puno hrabriši i vitežki, kak srbi ili francuzi, koji su vu kragujevacu imali vremena naše soldate spoznati i tak poštuvali.

Kak je Kragujevac propal, tak je odmah i čela Srbia, koju za malo vréme do kraja ju budo vuništili. Još je svét né videl takvo proganjaje, kakvo sad traja vu gréšni Srbiji. Sad zasluži i dobi svojju zasluženo kaštigu. Srbiju vuništili budo i nigdar više nebude tak kraljuvala na Balkanu, kak je do vezda.

Od saveznih šeregov tak je vu kolu došla i tak je vu kolu zeti, kak zajec i podjednoma ide okolo nje skup ovu kolu. Konec samo to more biti, da ali se predaju, ili svi smrt podneseju ili pak kaj je jednomu orsagu najbolje špolljivo, vun od bežiju iz svojega orsaga, ako budo samo mogli.

Petsto lét su turčini vladali Srbiju i kad je nazat zadobila svoju sloboščinu, stém néje počela svoje kulturalne posle odgajati, neg dan, na dan je veliki gréh dělala. Iz kragujevacckoga arzenala je počila vun ona skrinja, koja je čeloga svéta vu plamen spravila, jerbo vu ovim arzenalu su delali one bombe, skojemi je Princip i njegvi pajdaši vu zrak spustili čeloga svéta, kad su se vu Serajevi na pijacu sprožile. Odovud su došli oni revolveri skojemi su našega kraljiča i njegvo plemenitu ženu iz svéta spravili. Poleg ovih bombih i revolverov mora se tuliko neđuže krvi preljati.

Sveto pismo tak govori, da koj sablju podigne, on od sablje pogine. Ove rěci s padaju na Srbiju, jerbo ona je sablju podigla, ali i ona od sablje bude poginula. To zahtěva čele Europe mir, naša monarchija, najmre pak Magjarski orsag i čela civilizacija, koja nemore med sobom divje i zgra-bezlive stvari terpeti. Propadjeni Kragujevac je velika kaštiga srbom, nam pak zadovoljščina. Na kragujevacckim arzenalu naše zastave se vijaju i razglašuvaju, da Srbija vuništena bude i opet mir bude nastal na svētu.

Dakle propal je Kragujevac i stém naj vekši srbski arzenal je nam došel vu ruke, slavni naši šeregi pak su već i od Kragujevacu na poldan stojećih bregov vun zbili i neprestalno napredujeju po neprijateljski zemlji. Vu ofenzivi, koju smo proti Srbiji započeli, Srbija je već prěk petdeset jezer soldata zgubila vu mrtvih i vu plezěranih, k tomu pak savezni šeregi nez-merno municije, oruzja i drugih bojnih stvari zadobili, od srbske zemlje pak jeden fertal su već obstri. Razmi se, da i bulgarcu su vun zeli svoj rěs, najmre pak vu Macedoniji, koju su već s korom čelo zav-zeli, za sobom su ostavili Pirov i Běla-Palanku i neprestalno ideju proti Nišu.

Teško je sad nam to povedati, kak dalko budo srbi retirěrali, gde se budo skupljali i gde hoćeju još jedno odlučno bitku počekati. Vu Morava dolini nečć Stefanovic srbski vodja i general postati i tam šerego još jedenput proti nam nastaviti. Srbski šeregi koje naši i bulgarski šeregi proganjaju, proti Pristini retirěraju i kak se vidi na oni okolici hoćeju odlučno bitku imati. Ovdí su najmenje straho od toga, da je tak obkolimo, da

nikud nikam nebudo mogli i na ovi okoli-ci naj predi bi njim mogli francuzi i eng-lezi iz Saloniki na pomoć dojtí.

Srbi dakle još nekoji dan retirěrali bu-do i nebudo se vu vekše bitke pustili, da njim friske čete ostaneju na on dan, kad se odlučna bitka započela bude. Naprě je videti, da Niša spraznilo i ostavili budo s čelom Morava liniju, jerbo ovdí se niti ne-moreju duže braniti, kad su čelo Timok i Niš liniju zgubili.

Srbski šereg bez cilja beži dalje i dalje na poldan i samo misli, da moguće mu bude na Pristina frontu postati i tam se braniti. Zabada si to misliju srbi, one male čete, koje iz Saloniki hoćeju njim na pomoć iti, nebudo mogle za vremena dojtí, pak ako bi i došle, stém Srbiji već nemo-reju pomoći.

Srbiji su već počeli na spreved zvoni-ti i mi snašemi savezniki za kratko vré-me tak ju vu grob položimo, da njemu grěšno tělo već nigdar se nebude iz ovoga groba gori stalo.

Srbija si je zaslužila, i ništi za nju se nebude zalual.

KAJ JE NOVOGA ?

— Kuliko festungov smo zavzeli?

Vitežki naši i savezni nemški šeregi od početka boja s vun Srbije, ove festunge su zavzeli :

- Na zapadnim bojnom polju: (1914-ga leta)
1. Augustaša 7-ga : Lüttich.
 2. Augustaša 26-ga : Namur.
 3. Augustaša 26-ga : Longwy.
 4. Septembra 8 ga : Maubeuge.
 5. Oktobra 5-ga Lille.
 6. Oktobra 9-ga : Antwerpen.
- Na ishodnim bojnom polju po gorlicei bitki : (1915 ga leta)
7. majuša 7-ga : Libau.
 8. juniuša 3 ga : Przemysla nazat.
 9. juliuša 23-ga : Rozan.
 10. juliuša 23 ga : Pultusk.
 11. augustuša 5 ga : Varsó.
 12. » 5 ga : Ivangorod.
 13. » 8 ga : Sierock.
 14. » 8 ga : Zegrze.
 15. » 9 ga : Lomza.
 16. » 11 ga : Vilna.
 17. » 18-ga : Kovno.
 18. » 20-ga : Novogeorgiewsk.
 19. » 21-ga : Bilzsk.
 20. » 23 ga : Ossoviec.
 21. » 25 ga : Brest-Litovszk.
 22. » 27-ga : Olita.

— Dragoča pred stopetdeset lét-mi.

Negdašnja pisma nam kažeju, kak je sve fal bilo prvešo vréme. 1758 ga leta malo vina je zraslo i malo kruha ga bilo. K tomu je došel boj i »strahovitna drago-ča.« Dervenjka žita (61 i pol liter) 3 fo-rinte je koštala. Takodjer strahovitna dra-goča je bila i 1770 ga leta poleg hude le-tine. Zob 1, ječmen 2, žito 3, pšenica pak 4 forinte je koštala na dervenjke. Vu Silě-ziji, Moravi i vu Českim još vekša je bita dragoča. 1757 ga velika suša je čelo leto bila i malo zrnja je zraslo, ovu leto jedna vědra mošta (56 litrcv) 3 forinte je koštal. 1769 ga leta gospočija po dva forinte je tržila klafter drv. 1762 ga leta jeden ter-govec za 12 réfov platna odpuštil je svo-jeomu dužniku 3 forinte duga. 1764-ga leta austrianski korman za poldrugi milijun na

rendu je dal duhana, kojemu je čena jako gori skočila. Naj hujši duhan funt je koštal 1 forint 4 krajcarov. Prinase je puno faleši bil. Počeli su ga švercati vu Austriju. Orsag je na granice finance pešičke i koje-nike nastavil. Koga su prijeli odmah su ga vu tamicu hitili, duhana pak su zeli. Svaki soldat, koj je švercara prijel 20 cekinov nagrade je dobil, takodjer i 10 cente. Vrěd-no je bilo švercare loviti za onu vréme.

— Kuliko municije potrošuju vu boju? Kuliko municije se potroši vu ovim svétinim boju, vidi se iz ovoga maloga iskaza. 1870—1871-ga leta vu francuzkim—pruskim boju od obedvě strani sveskupa 827 jezerput su s stukov strelili, vu de-nešnjim boju pak juniuša 17-ga, dakle samo jeden dan francuzi su 300 jezerput spro-žili stuke. Tristojezer kugljih četiri i pol milijun kilogramov važe, šest vlaki su vozili na bojno polje i 9 milijun 375 je-zer korun je ova igra koštala francuze.

— 12 žmehkih štukov smo dobili vu Kladovi. Savezni nemški i naši šeregi na roman-srbskim hataru zavzeli su Brza-Palanka občinu. Naše i bulgarske patrole ovdí su se pervič skup zišle. Brza-Palanka na dvanajst kilometrov je dalko od Klado-ve, koju su naše čete zadobile i tam dva-najst žmehkih štukov i vnoگو municije zap-lienile. Strahovitno je važno to vu s vėt-nim boju, da su se naše čete s bulgarskimi skup sklopile. Sašli naši, nemški, bulgarski i turški šeregi vu jedni liniji stojuju od Ham-burga do Bagdada, koj je dalko vu Aziji. Ovu liniju već antantišti nebudo mogli změšati ili pretrći.

— Beži srbski šereg. Srbski kraljič tri generale je poslal vu Cetinje, da se tam dospomeněju, kak bi mogel srbski šereg vu Montenegro vujtí. Dakle srbi jako se spravljaju, da orsaga svojega ostaviju i da njim čelo vojsku nebi mi i naši savez-niki vlovili.

— Malo štukov imaju ruse. Rusi vu volhynianski bitki nez-merno stukov, mašinpških i municije su kvarni bili, svr-lo loga rusko zapovedništvo odredilo je, da svakoga štuka do zadnje kaple krvi moraju braniti. Ruska ofenziva je već pos-tala vu Volhyni, jerbo nez-merno velikoga zgubicka su imali. Sad mi i nemci 344 jezer kvadrat kilometrov ruske zemlje ima-mo vu rukah.

— Tretja talijanska ofenziva. Od tretje talijanske ofenzive neutralne novine ovak pišeju : Na Isonzo frontu od Montfal-cone do Tolmeina najmenje dvajstipet divi-zijih, poprilički petstojezer vojnika je vđralo na naše pozicije. Najmenje sto petdeset je-zer, dakle jedna čela tretja stran talijans-koga šerega, mrtvih leži pred našemi šanci, ili pak kakti plezěraní voziuju se vu Tali-jansku. Vu prvi i drugi Isonzo bitki dvěsto jezer vojnika su zgubili talijani. Vu tretji puno vekšega zgubicka su imali, jerbo du-že vremena je trajalo i više njih ga na-zočnih bilo. Talijani najmenje jezero petsto, dvě jezero stukov su imali. Talijani vu na-rodni i vu municiji tak velikoga zgubicka su imali, da tak hitro nebudo mogli još jednu ofenzivu započeti.

Na Isonzo frontu vu tretji ofenzivi naši su glavnoga talijanskoga šerega zbili. Na Krn brěg devet vojnih sborov je išlo. Dakle ovaj šereg, koj je ovdí proti našim šeregom vojuval, najmenje tristojezer puš-

kih, 1300 laborskih štukov i 180 zmekkih štukov je brojil. Na tirolskim frontu opet je 150 jezer talijanskoga soldata stalo, koji su 200 manjih i 100 zmekkih štukov imali. Naši hrabri i vitežki soldati opet su pokazali sveto, kaj su mogućni napraviti. Vu ovi offenzivi preč 150 jezer talijana su postrělali s vun toga pak su tri jezero dvěsto njih zarobili.

Strahovitne bitke su mogle tam biti, za koje Höfer naš general samo tuliko je javil, da talijane na čeli liniji nazat su zbili.

Pri Görzu još traja bitka vu koji su talijani samo jedan dan od svakoga regimenta polovicu zgubili bez toga, da bi od naših samo jednoga jarka bili mogli prevzeti.

— **Naše čete ulazile su vu Užicu.** Vu Montenegro poslana naše čete sa stur mum su zavzele od Aftovaca na poldan na neprijateljski zemlji stojeći Babija brega i druge tri bregu, gde su črnogorci dobro bili za šancani i skrili i gde su se montenegrovci jako branili. Na Babija bregu jednoga dvanajst centimeternoga štika su naši zadobili.

Vu Srbiji vojućih šeregov jedan děl ulazil je vu Užicu. Druge čete od Čaćaka na poldan stojiju vu boju.

— **Pri Leškovacu se skupljaju srbi.** Bulgarci pomale ideju proti svojem cilju. Od Vranja proti Nišu kre željeznice na obedvę strani zbili su iz šancov srbe. Neprijatelj pri Leškovacu se skuplja, da tam proba još barem jedno malo i kratko vręme se braniti. Bulgarci silno proganjaju srbe i med tem toga nezmerno municije i svakojačkoga blaga njim je došlo vu ruke. S vun toga pak, kak to službeno javiju, do vezda najmanje osem—deset jezer srbov su polovili i vu bulgarsko su žanstvo odegнали. Bela-Palanka je takodjer bulgarcom vu rukaj.

— **Pri Bieniavi zbili su ruse.** Na Stripa liniji još podjednoma trajaju bitke. Neprijatelj jedno noć iz nenada s velikom moćom je vu naše jarke vudril. Kad je naša rezerva došla, nazat su vun zbili ruse i dvę jezero njih zarobili.

Od Bieniave na sever stojeći Siemkovic občini velika bitka je bila i nazadnje naši su ruse iz občine, takodjer i s jednoga maroča vun zbili. Ovdı su pet oficirov 660 rusov vlovili i tri mašinpuške zaplienili.

— **Srbski korman vu Montenegro bude išel.** Srbski korman prosil je montenegrovskoga kormana, da naj njim dopusti konzulatuse i čeloga srbskoga kormana vu Montenegro prenesti. Montenegrovski korman još nęje na ovu prošnju odgovora dal, ali kak se čuje, dopustil bude to.

— **Niš je pogubljeni.** Athenske novine pišeju, da srbskim šeregom skup i Niš je već pogubljeni. Za nekoji dan srbski šereg nebude na svoji domovini stal. Kaj bude za tem došlo, to poprilički već svaki zna.

— **Našega šerega cilj.** Nemsko, austria-magjarsko i bulgarsko soldačko zapovedništvo takvoga plama ima, da zapreputa pred srbskim šeregom i da ga nepusti dalje na poldan. Srbi pak naprotivno takvoga cilja imaju, da skim predi i skim većim šeregom iz kola vun vujdeju, i da se na novaj pozicijah složiju. Grki tak misliju, da stoga nikaj nebude i da naši njim predi puta zapreju.

— **Ruski zgubiček oktobra meseca.** Vu ishodni Galiciji, tojeat na ishodnim bojnomo polju samo naši šeregi polovili su oktobra meseca 142 oficirov, 26 jezer rusov, zaplienili su nadalje 44 mašinpuške, jednoga štika, tri aeroplane i vnoگو municije.

— **Protı Monastiru se prebližavaju bulgarci.** Times novine javiju iz Athena, da bulgarski šereg od Köprüli proti Monastiru se prebližavaju i došli su već do Babina brega. Srbi su se proti Prilep i za Monastir potegli i tam čekaju bulgarce, koji za segurno nebudo premudni i nebudo dopustili srbov, da je dugo čekaju.

Na Talijanskoj granici.

*Dobri Bože svemogući!
Pišem ov list putujućı,
Pošlem v Csáktornya v novine,
Ka nam vnođim srce gine.*

*Gori smo na jednoj brdi,
Vanjoš v glav je kamen trđı,
Hvala Bogu, da je zdravje,
Dobro je i kamen zglavje,*

*Ne zhiramo mesto pano,
Kaktı rubce vu štacuno,
Svako mesto nam je prava,
Gde se god nasloni glava.*

*Već sem v redu na vedrini,
Kak je negda na blazini,
Na me pada v vedra rosa,
Ne mi hunjavica s nosa.*

*Gde god tělo si počine,
Ko trpi zbog domovine,
Na Rokovo prešlo lęto,
Kak je tělo pred smrt deto.*

*Ne sam mislil ovo lani,
Gda sem v tabor bil pozvani,
Kaj bi živel bil tak dugo,
Milošća je vęk pri Bogu.*

*V Starom—Brodu ogenj prvi,
Gde je zteklo dostig krvi.
Srbi se tam spominali,
Da je namo vun ztirali.*

*Zdehnul sam si na glibokom,
V sivo nebo na visokom,
Mili Bože nam pomori!
Kaj zidjemo na breg gori.*

*Mislil sam si, junak mladi,
Jer sem ne znal, kaj je d zadi,
Kugle cure, kaj deđđ zraka,
Kaj pak još za bregom čaka?!*

*Gda smo gori na bręg zašli,
Puno smo je mrtvih našli,
V jarku su i živi bili,
Klećec su se nam molili.*

*Po horvatski sem ga pital,
Kak je bombe med nas hital?
Dali su njim za pokoru
Tam na mestu na vrat žnoru.*

*Pomoći njim ga ne bilo,
Na bor š njimi, na vesilo,
Gda su vmrli, kaj smo znali,
V zemlju smo je pokopali,*

*Potlam odnut na Kulišće,
Gde nesam bil nigdar jošće,
Pred njom Črlena-Jagoda,
Gde sem bil ranjeni spoda.*

*Idem odnut do špitala,
Velim: „Budi Bogu hvala!“
Za par tjeđnov ja ozdravim,
V bojno polje se postavim.*

*Gda sem zišel iz špitala,
Pri Rumi ma trupa stala,
Med nje iste sem se javil,
Ke sam v Srbiji ostavil.*

*Ve smo k morju sem poslani,
Gde su bogci talijani,
Sedmoga su posla mell,
Gda su s opravom goreli.*

*Pet sto korakov pred nami,
Tam su bili v jednoj jami,
Gde su dekunga imeli,
Već su kak der obnoreli.*

*Krić se čuje: „Alavanti!“
Već bežiju nazad fanti,
Z med nas baka još se smęje,
A njim bogcom leško nije!*

*Kam pobęći, ni su znali,
Kak kamenje se kotali,
I ranjene nazad nose,
Znam, da takvo već ne prose.*

*Velka čuda nam znamenje,
Kaj tam delalo kamenje,
Na pet mekot je letelo,
To se jedno s drugim mlelo.*

*Potlam trava se kadila,
Ka je još zelena bila.
To je mesto vęe brđjavo,
„Sobotin“ mu ime pravo,*

*Pušćamo je mi do drota,
Nešteri se i tam zkota,
Doklam dva, tri pokobidu,
A tridešti kraj bežidu.*

*Njegovı pešci ništ ne vrđe,
Njim oficır v srđdi ide,
Oni ga za frak drđiju,
Zmed sebe ga nepustiju.*

*Gde tre drota odrezati,
Na blizom se neću dati,
Oficıra ne pustiju,
I š njim v dekung kraj bežiju.*

*Kak su oni započeli,
Tak nam nadu nikaj vzeli,
Već šest mesecov su onđı,
Nikaj naprej, više dzadi.*

*Pitajte si majke sine,
Ke trpe zbog domovine,
Jel se sve tak nepripeća?
Hvala Bogu naša sreća!*

*Med kamenjem sem to slagal,
Neznam, kaj bi jednu zlagal,
Ki bi mislil, to su laži,
Naj bu za navęke vrazji!*

*Zpisal sem naše življenje,
Najnovęše pripećenje,
Kak je do ve s nami bilo.
Š Bogom Medjimurje milo!*

*Navęk vufam se vu Boga,
Neznam jel se vćekam toga,
Kaj se kralji svi zravnali,
I nas dimo rezposlali?*

*Na bregu smo pri „Isonci“,
Kamen ruži, kaktı zvonci,
Dobri Bog nam pomoć budi,
Da nam ni jen ne naškodi!*

Vu taboru.

Golenja vojnik
iz Muracsanya.

Budimpešt, 6. nov. 2 vure 20 minut.

Nis je propal!

Jeden bulgarski šereg je nutri maširal vu Nis.

Tražim dobroga VINCELIRA koji se i u gospodarstvo razumi za Štrigovo.

Upitati se more Lókórház Csáktornya.

GABONA ÁRAK/CIENA ŽITKA

MÉTERMÁZSA	1 METERCENT	K
Buza	Pšenica	36—
Rozs	Hrz	29—
Arpa	Ječmen	29—
Zab	Zob	28—
Kukorica uj	Kuruza suha	26—
Fehér bab uj	Grah beli	40—
Sárga bab	Grah žuti	40—
Vegyes bab	Grah zmešen	40—
Kendermag	Konopljeno seme	50—
Lenmag	Len	50—
Tökmag	Koščice	65—
Bükköny	Grahorka	30—

Nagyszerűen bevált a harctéren küzdőknek és általában mindenkinek mint legjobb
fájdalomcsillapító bedörzsölés
meghűlés, rheuma, köszvény, influenza, torok-, mell- és hátfájás stb. esetében
Dr. Richter-féle
Horgony - Liniment. capsici compos.
Horgony-Pain-Expeller pótléka.
Úvegeje K - 80, 140, 2—
Kapható gyógyszerárakban vagy közvetlenül az „Arany oroszlán” című Dr. Richter-féle gyógyszerárban, Prága 1, Elisabethstr. 5.
Naponkénti szétküldés.

STOCK-GOENAC MEDICINAL
SZAVATOLT
VALÓDI
BORPÁRLAT
CAMIS ÉS STOCK GÖZ-
PÁROLÓ TELEPÉBŐL BAREOLA
COGNAC-GÖZFÖZ-
DE, ÁLLANDÓ HI-
VATAL VEGYI EL-
LENŐRZÉS ALATT
KAPHATÓ MINDEN JOBB ÜZLETBEN!

**A legújabb
Balkán
és a világháború
összes
TÉRKÉPEI**

(Európa, Szerbia, Orosz-
ország, Franciaország, Tö-
rökország és Olaszország)
különléle kiadás-
ban és nagyság-
ban kaphatók

Fischel Fülöp (Strausz Sándor)
könyv, zenemű és papírkereskedésében
Csáktornyan • Interurban-Telefon: 34.

ROVÁS
cimű rovatot olvassa
el napenként a Bu-
-dapestben megjelenő -
AZ UJSÁG
politikai napilapban. A
háborús helyzet kime-
ritő és szakszerű ma-
gyarázata. Bő hírvonat,
tájékoztató és minden
tudnivalót felölelő köz-
gazdasági rész.
Egyes példány ára 12 fillér.
Kapható minden újságelárusítónál.
ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
Egész évre . . . 32 korona
Félévre . . . 16 „
Negyedévre . . . 8 „
Egy hónapra . . . 2 K 80 f.
Megrendelési cím:
AZ UJSÁG KIADÓHIVATALA
BUDAPEST, VII., RAKÓCZI-ÚT 54. SZAM.

100 liter házi ital
frissítő, jóízű és szomjat oltó,
csekély költséggel bárki által
készíthető. Kaphatók: ananas, alma, grena-
dine, málna, muskotálykörte, borsosmenta, na-
rancs, waldmeister, meggy. Sikertelenség ki-
zárva. Ezek a házi italok nyáron behűtve és
télien forralva, rum és pálinka helyett élvez-
hetőek. Az alkatrészek ára pontos előírással
együtt utánvétel bérmentve K 450. Ot ilyen
adaghoz 1 adagot ingyen adok. Gazdaságok,
gyárak, nagyobb háztartások, műhelyek stb.
számára megbecsülhetetlen, mert a munkás
felfrissül, nem részegedik meg tőle és munka-
képessége nem csökkenik. **GROLICH JÁNOS**, Agyal-
dógéria Brúna 618 szám (Morvaország).

Nepp Ede, pekar Csáktornya
Rákóczi-utca ház 18. polog Kraljevskoga suda.
Ima takaj trgovinu
od najbolše vrsti **VAPNA.**
Koji treba zazidanje, može ga
dobiti u svako doba doma pri
njemu uz najfalesu cenu. Koji
treba celi vagon dobi vapno
čisto fal. Trži cepanoga suha
bukova drva i lapora na vagu.

**Irattár
kezelésére**
keresünk 3—4 polgárit vég-
zett jó házból való fiut vagy
leányt esetleg idősebb férfi
erőt.
Ajánlatok fizetési igények
megjelölésével beküldendők a
Magyar Bank
kirendeltségének
Csáktornya